

INDSIGT

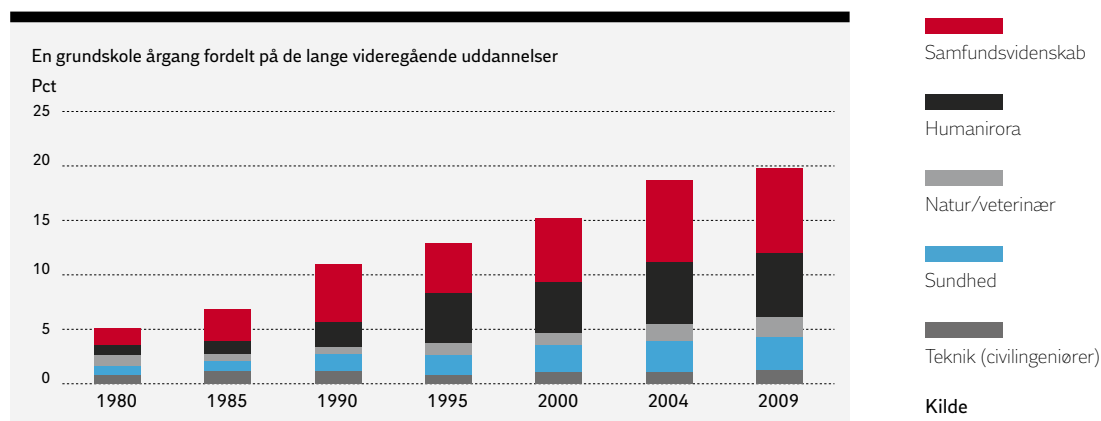
FOR FÅ VÆLGER UDDANNELSER DER GIVER VÆKST

AF KONSULENT SARAH GADE HANSEN, DI, SGA@DI.DK

Flere unge med en videregående uddannelse vil bidrage til at øge produktiviteten og dermed også væksten i Danmark. Men målsætningen om, at 50 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse, er langt fra opfyldt, og samtidig vælger for få de uddannelser, der giver størst samfundsmæssigt afkast.

Selvom flere unge vælger en universitetsuddannelse, er der forholdsvis færre, der vælger de typer lange videregående uddannelser, der gavner vækst og produktivitet i samfundet mest.

Ingeniøruddannelser og naturvidenskab er presset

Andelen, der vælger en teknisk, naturvidenskabelig eller sundhedsvidenskabelig universitetsuddannelse, er næsten konstant. Således forventes det, at 6,1 pct. af de unge, der afsluttede folkeskolen i 2009, vil vælge en teknisk, naturvidenskabelig eller sundhedsvidenskabelig uddannelse. Det betyder, at blot 31 pct. af de unge, der fortsætter på universitetet, ifølge prognoser vil vælge en af de disse uddannelser. Til sammenligning var det 52 pct. af den årgang, der afsluttede folkeskolen i 1980, der efterfølgende tog en af disse uddannelser.

39 pct. af årgang 2009 vil have en samfundsvidenskabelig uddannelse og 30 pct. en humanistisk uddannelse. Væksten i optaget på universiteterne er altså primært sket på de humanistiske og samfundsvidenskabelige uddannelser i de seneste 30 år.

Undersøgelser dokumenterer, at universitetsuddannelser øger produktiviteten mere end de korte og mellemlange videregående uddannelser.

Men der er stor forskel på effekten af de forskellige lange videregående uddannelser.

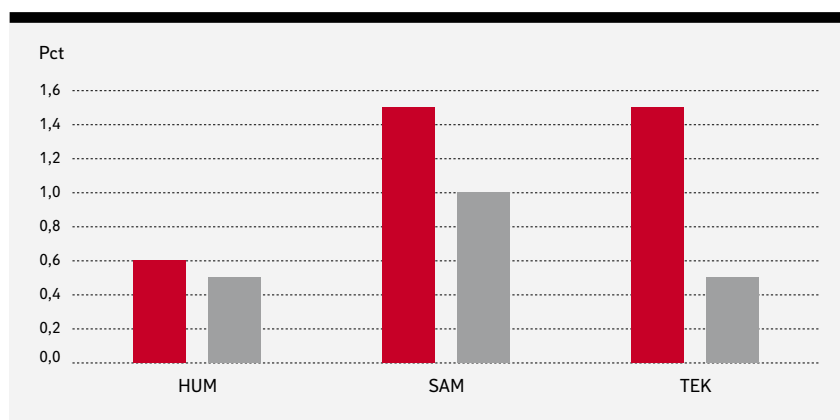
De samfundsvidenskabelige uddannelser og de tekniske uddannelser har størst effekt på produktiviteten i de danske virksomheder, mens de humanistiske uddannelser, der er vokset mest, har betydelig mindre gavnlige effekt på produktiviteten.

De unge vælger ikke de højproduktive uddannelser

Lange uddannelser øger produktiviteten mest

Tekniske og samfundsvidenskabelige uddannelser gavner produktiviteten

Effekt på BNP af ét procentpoint flere med lang videregående uddannelse

Fremstilling

Privat service

Anm

Effekten er summen af hhv. individuel effekt, som er vægtet med lønnens andel af BVT, og fælleseffekten. (Beregninger af forfatterne bag rapporten).

Kilde

Rapport : "Produktivitet og videregående uddannelse" af Jan Rose Skaksen og Martin Junge

¹ DEA (2010): "Produktivitet og videregående uddannelse" af Jan Rose Skaksen og Martin Junge.

Danmarks vækst ville således kunne hæves, hvis uddannelsesmønsteret ændrede sig, så der bliver forholdsvis flere med tekniske og samfundsvidenskabelige uddannelser rettet mod det private erhvervsliv og færre med humanistiske uddannelser.

Det skæve uddannelsesmønster har også på andre måder negativ effekt på Danmarks vækst. Under højkonjunktoren manglede der ca. 3.000 ingeniører i Danmark. Det betyder lavere vækst, når virksomhederne ikke kan ansætte de medarbejdere, de ønsker, og nogle virksomheder vælger også på den baggrund at lægge deres produktion permanent uden for Danmark.

Højtuddannede er generelt gavnlige for samfundsøkonomien. De højtuddannede får højere livslønninger, og de øger produktiviteten.

Derfor vil det være vigtigt for den fremtidige vækst, at Danmark når den officielle målsætning om, at 50 pct. af en ungdomsårgang skal have en videregående uddannelse.

I øjeblikket ser det ikke ud til, at vi når dette mål.

Vi har ikke bevæget os væsentligt tættere på at opfylde målsætningen i de seneste otte år. Vi mangler fortsat stadig over tre procentpoint i at kunne opfylde 50 pct. målsætningen.

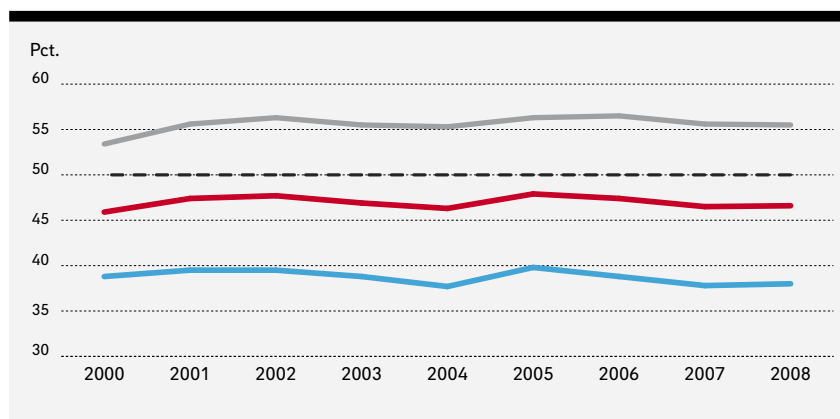
Kun 38 pct. af drengene fra årgang 2008 fra folkeskolens afgangsklasse forventes at få en videregående uddannelse, det er færre end i 2000. Omvendt har pigerne længe opfyldt 50 pct. målsætningen.

| Mangel på 3.000 ingeniører

| Højtuddannede gavner samfundsøkonomien

| Ingen forbedringer på 8 år

Status for opfyldelse af 50 pct. målsætningen

Ialt
Piger
Drenge
50 pct. Målsætningen

Anm

Da grunddata ændres løbende, også tilbage i tid, bliver alle historiske tal genberegnet hvert år og vil derfor afvige fra sidste års analyse.

Kilde

Avm.dk (2000–2004), UNI-C statistik (2005–2008) og analyse.

Et øget fokus på, at vi når 50 pct. målsætningen og samtidig får ændret søgemønsteret til uddannelserne, vil kunne hæve væksten i Danmark. Redskaberne kan være initiativer, der reducere frafaldet på uddannelserne, men også initiativer der øger drengenes søgning til de videregående uddannelser.

| Behov for initiativer

Der er et stort potentiale i at øge andelen af drenge, der får en adgangsgivende ungdomsuddannelse. Mange drenge har en erhvervsuddannelse, og en model kunne være at fremme muligheden for overgang mellem de erhvervsfaglige uddannelser og de videregående uddannelser evt. via adgangskursus som på ingeniørområdet. Den nye EUX giver også gode muligheder for direkte adgang. Yderligere er der behov for at overveje, om de videregående uddannelser i tilstrækkeligt omfang appellerer til drengene.

| Potentiale blandt drengene

Der er også potentiale i at ændre søgemønstret til de videregående uddannelser således, at flere tager de højproduktive uddannelser. En mulighed er f.eks. øget adgangsbegrænsning på uddannelser med dårlige beskæftigelsesudsigter og lav produktivitet. Alternativt kunne en vis grad af selvfinansiering af uddannelserne også få de unge til selv at være mere bevidste om, hvorvidt uddannelsesinvesteringen vil kunne tjene sig hjem. Det kunne evt. være med til at mindske søgningen til uddannelser, der er mindre efterspørgsel efter på arbejdsmarkedet.

| Hvordan øger vi søgningen til de højproduktive uddannelser

SAMFUND, VIDEN OG HOLDNINGER

Dansk erhvervsliv er en vigtig del af det danske samfund. Politikere, organisationer og befolkningen forventer, at virksomhederne bidrager til bæredygtig udvikling af Danmark som velfærdssamfund. Derfor prioriterer DI dialog med alle interesserede om rammerne for erhvervslivets bidrag til vækst og velstand.

Vær med i debatten på opinion.di.dk
